

Wrocław, 31.08.2015 r.

NEWSLETTER Nr 11/2015/Tax¹

**TYTUŁ UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO CZŁONKA ZARZĄDU
SPÓŁKI KAPITAŁOWEJ**

W dniu 17czerwca 2015 r. Sąd Najwyższy (dalej: „SN”) w składzie siedmiu sędziów, w celu rozstrzygnięcia rozbieżności w orzecznictwie w kwestii, z jakiego tytułu podlega ubezpieczeniom społecznym członek zarządu spółki akcyjnej zawierający z tą spółką kontrakt menadżerski w ramach prowadzonej przez siebie pozarolniczej działalności gospodarczej, podjął uchwałę (sygn. akt III UZP 2/15), w której stwierdził, że **tytułem do podlegania ubezpieczeniom społecznym przez członka zarządu spółki akcyjnej, który zawarł z tą spółką umowę o świadczenie usług w zakresie zarządzania w ramach prowadzonej przez siebie pozarolniczej działalności gospodarczej, jest umowa o świadczenie usług**. Jednocześnie SN nadał uchwale moc **zasady prawnej**.

Konieczność podjęcia uchwały wynikała z zaistnienia następującego stanu faktycznego. Spółka Węglowa S.A. wystąpiła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (dalej: „ZUS”) o wydanie pisemnej interpretacji w sprawie tytułu ubezpieczenia społecznego członka zarządu spółki akcyjnej, prowadzącego pozarolniczą działalność gospodarczą w zakresie zarządzania, wykonującego zawartą ze spółką umowę o zarządzanie (kontrakt menadżerski). Meritum sprawy było ustalenie, czy w takiej sytuacji członek zarządu podlegać winien ubezpieczeniom społecznym **z tytułu tej umowy, a więc na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 4** ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 121, dalej: „ustawa systemowa”), **czy z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, a więc na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 5** ustawy systemowej. Na skutek odwołania wnioskodawcy sprawą zajął się Sąd Okręgowy, a wskutek apelacji ZUS – Sąd Apelacyjny. Kasacja została złożona przez Spółkę Węglową S.A.

Mając na uwadze inne orzeczenia SN dotyczące podobnego stanu faktycznego i prawnego, m. in. wyroki z dnia 9 grudnia 2008 r. (sygn. akt **I UK 138/08**), z dnia 4 listopada 2014 r. (sygn. akt **I UK 103/14**), z dnia 12 listopada 2014 r. (sygn. akt **I UK 126/14**), SN w składzie siedmiu sędziów wyprowadził złożoną argumentację.

Przed wszystkim, SN zauważył, że w myśl **art. 9 ust. 2 i 2a ustawy systemowej** osoby spełniające warunki do bycia objętymi jednocześnie dwoma wymienionymi tytułami ubezpieczenia są co do zasady objęte tytułem, który powstał najwcześniej, a ponadto zleceniobiorcy prowadzący

¹ Niniejszy Newsletter nie stanowi porady prawnej ani podatkowej.

jednocześnie pozarolniczą działalność, podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu tej działalności, jeżeli z tytułu wykonywania umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe jest niższa od obowiązującej tę osobę najniższej podstawy wymiaru składek dla osób prowadzących pozarolniczą działalność. Co więcej, osobą prowadzącą pozarolniczą działalność jest, przez zawarte w ustawie systemowej odwołanie do **art. 4 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 584, ze zm.), przedsiębiorca, czyli osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą.** W analizowanym przypadku przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, wykonująca działalność w zakresie zarządów spółek.

Kontrakt menadżerski, który łączył Spółkę Węglową S.A. z członkiem zarządu, **jest umową nienazwaną, inną od zlecenia umową o świadczenie usług, do której** zgodnie z ustawą z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 121, ze zm., dalej: „k.c.”) **stosuje się przepisy dotyczące zlecenia**, stąd też może stanowić tytuł ubezpieczenia wg art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy systemowej. Ma on przeważnie za przedmiot zarządzanie cudzym przedsiębiorstwem w imieniu przedsiębiorcy, na rzecz i w interesie zlecającego oraz na jego rachunek i ryzyko.

Działalność gospodarcza w zakresie zarządzania cudzym przedsiębiorstwem **może przybierać formę działalności usługowej, polegającej na stałym wykonywaniu rodzajowo tej samej umowy**, dla innego podmiotu i na jego rachunek, jednak we własnym imieniu i na własne ryzyko. **Wówczas podlega ona oskładkowaniu na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy systemowej**, bowiem prowadzenie działalności niejako wyprzedza i pochłania wykonywanie kontraktu menadżerskiego. **Sytuacja zmienia się, gdy ów kontrakt zostaje zawarty z członkiem zarządu spółki kapitałowej.** Skoro, zgodnie z art. 38 k.c., osoba prawna działa przez swoje organy w sposób przewidziany w ustawie i wydanym na jej podstawie statucie, a działanie organu wywołuje bezpośredni skutek w obszarze praw i obowiązków osoby prawnej, to członek zarządu jako piastun osoby prawnej może działać tylko jako jej organ, a więc w jej imieniu i na jej rzecz. **Podstawowe znaczenie ma zatem stosunek członkostwa w zarządzie, a kontrakt menadżerski ma wówczas jedynie charakter wtórny, nie przydaje uprawnień do zarządzania spółką, a jedynie ustala wynagrodzenie, obowiązki i zakazy w zakresie konkurencji czy podejmowania innej działalności.** Przedmiotem działalności może być zatem zarządzanie, ale ponieważ **mandat** do pełnienia funkcji w spółce **wynika z powołania w skład zarządu**, to w tak określonym przedmiocie usług nie mieści się kontrakt menadżerski zawarty przez członka zarządu spółki kapitałowej z tą spółką. Z uwagi na powyższe, **członkowie zarządu spółek kapitałowych, wykonujący działalność w przedmiocie zarządzania, połączeni ze spółką umową o zarządzanie podobną do zlecenia, bez względu na jej nazwę, podlegają winni tytułowi ubezpieczenia z art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy systemowej.** Jedynie w sytuacji, **gdy menadżerowie nie będą członkami zarządu, podstawą ich oskładkowania jest art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy systemowej, a mianowicie pozarolnicza działalność gospodarcza.**

W razie dalszych pytań, pozostajemy do Państwa dyspozycji.